

Ghidul solicitantului

Sesiunea de finanțare TMI – III/2024

Subprogramul acțiuni tematice

„Muzee în aer liber - monumente de arhitectură vernaculară”

« Restaurare »

I. Dispoziții generale

I.1. Scop

I.2. Definiții. Abrevieri

I.3. Principii de intervenție. Categori de lucrări

I.4. Condiționări.

I.5. Teme transversale

I.6. Referințe internaționale

I.7. Obiective specifice

I.8. Durata de implementare a proiectului

II. Participarea la selecția de proiecte

II.1. Condiții de eligibilitate

II.2. Condiții de participare la selecția de proiecte

II.3. Conținutul dosarului de participare pentru selecția de proiecte

II.4. Depunerea dosarului de participare pentru selecția de proiecte

II.5. Etapele sesiunii de finanțare. Evaluarea și selecția dosarelor

II.6. Contestații

III. Prevederi financiare generale aplicabile pe perioada implementării proiectelor

III.1. Eligibilitatea cheltuielilor

III.2. Întocmirea bugetului de cheltuieli al proiectului

III.3. Contractul de finanțare nerambursabilă

III.4. Tranșe de finanțare nerambursabilă

I. Dispoziții generale

I.1. Scop

Patrimoniul cultural este o resursă esențială pentru identitatea României și pentru dezvoltarea unei societăți prospere, bazate pe incluziune socială și participativitate, o resursă strategică ce trebuie să adauge comunității plusvaloare economică, socială și culturală, printr-o gestionare modernă și eficientă.

Situația actuală a patrimoniului cultural din România a înregistrat o creștere importantă la nivelul discursului public în ceea ce privește conștientizarea rolului *patrimoniului*, însă acesta este încă privit drept un obiect extern interesului de dezvoltare, atât din cauza **precarității pieței lucrărilor de restaurare și construcții ce vizează obiectivele de patrimoniu**, care au costuri ridicate și termene lungi de realizare și un randament scăzut, cât și din **lipsa de înțelegere a rolului patrimoniului cultural în îmbunătățirea calității vieții și a efectelor sale secundare pozitive în economie**.

Institutul Național al Patrimoniului a participat la elaborarea **primei strategii pentru protejarea monumentelor istorice**¹ și a patrimoniului cultural imobil, care să răspundă cerințelor actuale ale societății. Noua abordare strategică asupra MI și PCI răspunde nevoilor identificate în practică, inclusiv prin corelare cu obiectivele Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă elaborate de Organizația Națiunilor Unite și cu Agenda Uniunii Europene pentru Cultură 2021- 2027.

În cadrul obiectivului strategic *„Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit”* este evidențiat faptul că **România deține un patrimoniu cultural unic**, caracterizat printr-o diversitate de forme de manifestare, de la cetăți la biserici, de la conace la **muzee în aer liber**. Importanta moștenire culturală a regiunilor României oferă o serie de resurse ce poate susține un turism competitiv și în dezvoltare, capabil să dea naștere unei activități economice bazate pe valorificarea potențialului specific al teritoriului.

În pofida existenței acestei diversități a patrimoniului cultural, o bună parte din moștenirea arhitecturală se află în declin și în grad avansat de degradare, necesitând derularea unor proiecte integrate de restaurare arhitecturală și facilitarea accesului la obiectivele de patrimoniu.

Acțiunea tematică „Muzee în aer liber - monumente de arhitectură vernaculară” reafirmă importanța acestei categorii aparte de patrimoniu cultural, urmărind să aducă în prim plan o formă de construcție comunitară, modelată de abilități informale și adaptată la caracteristicile specifice ale mediului în care a fost creată.

¹ Documentul este disponibil AICI: <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/Strategia%20nationala%20privind%20protejarea%20monumentelor%20istorice.pdf>

Aliniat la principiile dezvoltării durabile, **patrimoniul vernacular atestă angajamentul nostru față de viitor prin armonizarea tradiției și a progresului.** Această fuziune a trecutului, prezentului și viitorului îi consolidează valoarea, subliniind rolul său vital în conservarea tradițiilor locale și în construirea unei societăți durabile, devenind astfel o mărturie prețioasă a angajamentului nostru față de o lume care își respectă istoria și mediul înconjurător.

În prezent, în România există **26 de muzee în aer liber**, care gestionează peste 2000 de construcții specifice ruralului din România, din diverse zone etnografice și tipare constructive unice în tabloul european al ruralității și arhitecturii vernaculare: biserici din lemn, case, anexe gospodărești, mori de apă, instalații tehnice preindustriale, troițe, porți monumentale. Practic, tot ceea ce ruralul din România și resursele naturale au dat așezărilor omenești și locuitorilor din satele de câmpie, deal sau munte, sunt expuse ca valori incontestabile a ceea ce înseamnă identitatea noastră națională.

La nivel național, muzeele în aer liber sunt cele mai vizitate obiective muzeale din România, ca exemplu Muzeul Satului din București și Muzeul ASTRA din Sibiu, au avut un număr de peste 1.300.000 vizitatori în anul 2023, care au participat la evenimentele organizate sau au vizitat și înțeles ce înseamnă valorile identitare ca dezvoltare sustenabilă viitoare.

Prin această acțiune tematică, se urmărește susținerea muzeelor în aer liber prin intervenții de restaurare/reconstrucție și intervenții specifice monumentelor de arhitectură vernaculară expuse în muzeele în aer liber. Muzeele în aer liber din România, gestionează *monumente etnografice* care ilustrează ruralitatea și urbanul mic al României din secolul XVII până în secolul XX. România încă deține, prin muzeele în aer liber, un patrimoniu unic la nivel european, ca și diversitate arhitecturală, în funcție de fiecare zonă și subzonă etnografică și o bază de date cu meșteri constructori deținători de cunoștințe și abilități, transmise din generație în generație care au fost utilizate și în construirea arhitecturii urbane și a monumentelor istorice.

INP își propune a contribui astfel la dezvoltarea ofertei culturale a muzeelor în aer liber, a asigura un viitor meșteșugurilor din România și a genera efecte economice directe și indirecte prin contractarea meșterilor încă existenți în ruralul și urbanul României.

Un alt efect pe termen mediu și lung va fi acela al valorizării peisajului cultural din România și al turismului cultural, mai ales, prin educarea publicului în a accesa și consuma zone rurale cu un peisaj specific și o ofertă culturală bogată.

Finanțarea subprogramului de restaurare a muzeelor în aer liber răspunde direct celui de-al doilea dintre cele trei obiective prioritare stabilite de INP pentru anul 2024, respectiv *angajarea comunităților patrimoniale și a comunităților locale în protejarea monumentelor istorice.*

I.2. Definiții.

a) **Restaurarea** – include întreg ansamblul de măsuri aplicate constructiv cu scopul de a recupera părți afectate parțial sau integral de degradare din întregul unei construcții astfel încât să fie realizată punerea în valoare a monumentelor istorice și integrarea lor în viața comunităților locale.

b) **Muzeu în aer liber** – categorie de instituție culturală cu funcții educative și formative care păstrează, conservă, pune în valoare, cataloghează, analizează, expune tradiția exprimată în valori de patrimoniu național, având și spații de expunere interioare, dar, mai ales exterioare, deschise, integrate peisajului natural. Muzeul în aer liber este prin excelență muzeul ale cărui exponate/expoziții sunt expuse în exterior și prezintă în special structuri arhitecturale și monumente vernaculare, ca mărturii constructive ale trecutului, generând interes pentru cunoașterea istoriei și etnografiei regionale și naționale;

c) **Arhitectura vernaculară** – denumește arhitectura rurală și urbană, fără arhitect în sistem tradițional, popular, reprezentată de situri, peisaje, grupuri de clădiri, monumente vernaculare;

d) **Monument(e) etnografic(e)** - bunuri cu semnificație etnografică, aflate în patrimoniul muzeelor etnografice în aer liber (conform Cap. 1; art. 3, alin.(2), pct. 3 lit.i);

e) **Ansamblu** – grup coerent din punct de vedere cultural, istoric, arhitectural, urbanistic ori muzeistic de construcții urbane sau rurale care împreună, cu terenul aferent formează, o unitate delimitată, topografic ce constituie o mărturie cultural-istorică, semnificativă, din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific sau tehnic (Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, Titlul I; art. 3);

f) **Sit** - teren delimitat topografic cuprinzând acele creații umane în cadru natural care sunt mărturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific, tehnic sau al peisajului cultural;

g) **Restaurarea monumentelor etnografice** – tipuri de intervenții (de tipul celor enumerate la pct. I.3) care asigură conservarea și valorizarea *monumentelor etnografice* existente, restaurarea elementelor degradate, structural sau decorative, reconstrucția celor depozitate și alte intervenții punctuale pentru anularea riscurilor de degradare cauzate de condițiile meteo etc.

h) **Valoarea finanțării** – valoarea acordată ca finanțare nerambursabilă pentru execuția și terminarea lucrărilor de restaurare și remedierea tuturor defecțiunilor (cu orice modificare ulterioară semnării contractului prin act adițional), care include ajustările și reprezintă suma plăților efectuate, până la îndeplinirea tuturor obligațiilor contractuale;

i) **Secretariatul comisiei de selecție a proiectelor** - se asigură de către INP, prin Oficiul credite și timbrul monumentelor istorice (OCTMI);

j) **Autoritatea finanțatoare** – Institutul Național al Patrimoniului (INP);

k) **Antreprenor** - persoana juridică care se obligă, pe baza unor clauze și condiții contractuale, să efectueze diferite lucrări de construcții în beneficiul altei persoane sau organizații;

l) **PFU** – proiect fază unică pentru conservarea componentelor artistice.

I.3. Principii de intervenție. Categoriile de lucrări

Lucrările propuse vor trebui să respecte principiile actuale ale protejării patrimoniului cultural imobil, dintre care cel puțin următoarele:

- a) fundamentarea intervențiilor pe *cunoașterea detaliată a muzeului în aer liber, a monumentele etnografice* incluse în patrimoniul acestuia;
- b) *minima intervenție*, exprimată și prin sintagma „maximul necesar, minimul posibil” (*as much as necessary, as little as possible*), desemnând lucrările necesare și suficiente;
- c) *respectul pentru materialul istoric* (originar sau adăugat în etapele istorice de transformare care sunt considerate valoroase, ca urmare a analizei *monumentului etnografic*);
- d) *compatibilitatea materialelor și tehnicilor noi*, utilizate pentru intervenție, cu cele istorice;
- e) *reversibilitatea* (în sens direct, dar și în sensul menținerii posibilității unor intervenții ulterioare);
- f) *diferențierea dintre materialul nou adăugat și cel istoric*, urmărită fără a compromite posibilitatea de a percepe unitar clădirea sau elementele arhitecturale asupra cărora se intervine;
- g) *durabilitatea intervenției*, în raport cu orizontul de timp stabilit prin proiect, în condițiile asigurării lucrărilor de întreținere, conform prevederilor din documentația tehnică referitoare la acest aspect.

Cererile de finanțare trebuie să includă asumarea aderării la aceste principii și să indice modul de abordare a proiectelor astfel încât acestea să se conformeze principiilor și exigențelor stabilite prin prezentul Ghid.

Categoriile de lucrări – lucrările se vor înscrie într-una sau mai multe dintre următoarele categorii:

- *intervenții directe* – restaurarea *monumentelor etnografice* depozitate în muzeele în aer liber, respectând tiparul arhitectural al zonei de proveniență, instrumentarul de lucru, materialul, tehnica de lucru, lucrările fiind la nivel de finisare pentru a fi introduse în circuitul de vizitare al muzeului în aer liber;
- *intervenții indirecte* – înlocuirea învelitorilor degradate (din paie, șindrilăde diferite dimensiuni, stuf, țiglă fără a se limita la acestea); înlocuirea sistemelor de împrejmuire, consolidarea porților și porțițelor de acces și a altor componente ale

gospodărie, instalației tehnice preindustriale, inclusiv lucrări de peisagistică specifică zonei de proveniență a *monumentului etnografic*;

- *lucrări conexe aferente intervențiilor directe și indirecte* – desfacere/refacere a învelitorilor, finisajelor interioare și exterioare, a elementelor structurale, bârne cioplite în 2, 3 sau 4 fețe, semirotunde, rotunde sau chirpici/paiantă, văiugă, necesare pentru asigurarea stării propice de conservare și de expunere al monumentului etnografic.

I.4. Condiționări.

- a) În măsura strict necesară atingerii rezistenței mecanice și stabilității necesare clădirilor, pentru a reduce la minim avarierea acestora și pierderile economice rezultate, sunt permise intervenții de consolidare cu beton armat, exclusiv pentru fundații.
- b) Intervențiile vor viza restabilirea integrității structurale, morfologice și funcționale prin intervenții minimale de înlocuire și completare, la care se vor adăuga modificările minime și adăugirile necesare pentru utilizarea actuală eficientă a clădirilor respective.
- c) Solicitantul finanțării nerambursabile are obligația de a garanta INP și de a se asigura că, prin documentația de atribuire a contractului de execuție de lucrări de restaurare, toate tipurile de activități ce fac obiectul respectivului contract sunt executate/prestate de personal atestat de către Autoritatea Națională pentru Calificări (coduri COR 711101, 731703, 752203) conform OG nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, cu modificările și completările ulterioare. Suplimentar, în cazul PFU – proiect fază unică pentru conservarea componentelor artistice, avizat, toate tipurile de intervenții trebuie realizate de personal autorizat/certificat/atestat conform conform Legii nr. 422/2001, republicată, art. 24 alin.(2);
- d) Lucrările pentru care se solicită finanțare nerambursabilă nu trebuie să aibă ca obiect extinderi sau construcții noi.

I.5. Teme transversale

Proiectele vor aborda de asemenea următoarele teme:

- a) *utilizarea/promovarea resurselor și capacităților locale* – incluzând cunoștințele și practicile tradiționale, care permit o bună adaptare atât la specificul arhitecturii istorice, cât și la condițiile de amplasament și climat; aceste măsuri contribuie la combaterea schimbărilor climatice și adaptarea la efectele deja resimțite ale acestora, dar sunt de asemenea importante pentru a asigura relevanța socială și culturală a proiectelor în raport cu comunitățile locale;
- b) *promovarea utilizării judicioase a resurselor și diminuarea deșeurilor generate de intervenție* – presupune, în cazul eliminării unor elemente lipsite de valoare sau parazitare, demantelarea, demontarea, în locul demolării, astfel încât toate materialele redundante să poată fi repuse în circuitul economic, prin comercializare sau donare, în spiritul economiei

circulare și pentru a se reduce generarea de deșeuri; include și problema tratării deșeurilor periculoase (ex. azbest, în plăci sau solzi de azbociment);

c) *accesibilizarea patrimoniului cultural*, prin măsuri adecvate în raport cu valorile clădirilor și/sau amenajărilor asupra cărora se intervine; accesibilizarea privește infrastructura fizică și informațională și se adresează limitărilor sau dizabilităților fizice și intelectuale;

d) *dezvoltarea de capacități corespunzătoare pentru educație și formare specializată*, prin proiecte comune de cercetare aplicată în domeniul patrimoniului, pentru asigurarea calității în restaurare.

Aceste teme sunt esențiale pentru orice demers responsabil, dar în același timp sunt utile în vederea pregătirii de solicitări de finanțare prin fonduri europene, asigurând racordarea proiectului la prioritățile Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027.

I.6. Referințe internaționale

Se vor urmări prevederile cuprinse în *Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI* a Consiliului Europei (a se vedea documentul *Strategia 21*) și principiile de calitate definite în cadrul Anului european al patrimoniului cultural 2018, acțiunea tematică nr. 6 – Prețuirea patrimoniului, sub egida Comisiei Europene (a se vedea documentul *European Quality Principles for EU-funded interventions with potential impact upon cultural heritage*). De asemenea, se vor urma direcțiile formulate de ICOMOS la a 20-a Adunare Generală, în Rezoluția 20GA/15 - *Cultural Heritage and the Climate Emergency*, adoptată în 5 decembrie 2020 (a se vedea documentul prin care este declarată *Urgența Climatică și Ecologică*) și principiile enunțate în Raportul UE *Patrimoniul contează pentru Europa* (2015), care recunoaște impactul pozitiv al patrimoniului asupra comunității și societății, asupra mediului construit și calității vieții, precum și asupra dezvoltării economice locale.

I.7. Obiective specifice

Decizia INP de a acorda finanțări pentru restaurarea muzeelor în aer liber urmărește să stimuleze intervențiile dedicate celor mai vulnerabile dintre monumentele istorice din România, abordate în corelație cu țesutul urban/rural și cu peisajul din care fac parte și în moduri care să pună în valoare clădirile în sine și să acționeze ca o pârgie pentru revitalizarea de ansamblu a comunității locale.

I.8. Durata de implementare a proiectului

Durata de implementare a proiectului de restaurare va fi cuprinsă între data semnării contractului de finanțare nerambursabilă și 15 noiembrie 2027.

II. Participarea la selecția de proiecte

II.1. Condiții de eligibilitate

Proiectele depuse vor fi considerate eligibile doar dacă îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) privesc următoarele categorii de muzee în aer liber - monumente individuale, ansambluri și situri - categoria II (arhitectură) sau IV (memorială), încadrate în grupa A – de valoare națională și universală (MI-A) sau în grupa B – reprezentative pentru patrimoniul cultural local (MI-B); În cazul ansamblurilor și siturilor, lucrările pentru care se solicită finanțare nu trebuie să aibă ca obiect extinderi sau construcții noi.

b) se încadrează în definițiile și categoriile de lucrări indicate în prezentul Ghid, pct. I.2, respectiv I.3;

c) respectă principiile enunțate în prezentul Ghid, pct. I.3;

d) răspund cerințelor și exigențelor privind temele transversale formulate în prezentul Ghid, pct. I.4;

II.2. Condiții de participare la selecția de proiecte

a) Având în vedere specificul acțiunii tematice, prin raportare la titularii drepturilor reale asupra *muzeelor în aer liber*, la această selecție de proiecte pot participa, potrivit Normelor metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, aprobate prin HG nr. 1502 / 2007, astfel cum au fost modificate și completate prin HG nr. 691 / 2019, Anexa nr. 5, art. 6, **persoanele juridice de drept public**, care au calitatea de titular al unui drept de suprafață, de concesiune sau de folosință pentru o durată mai mare de 25 de ani sau titular al dreptului de administrare asupra muzeului în aer liber ce face obiectul cererii de finanțare nerambursabilă.

b) În vederea participării la selecția de proiecte organizată de Institutul Național al Patrimoniului, solicitanții au obligația de a se înscrie pe platforma dedicată programului de finanțare, <https://tmi.patrimoniul.ro> **Înscrierea în platformă și menținerea legăturii pe această cale este o condiție obligatorie de participare la sesiunea de finanțare.**

Depunerea dosarului de participare, comunicările privind completarea documentațiilor depuse, evaluarea și selecția dosarelor de participare, se realizează EXCLUSIV online prin intermediul platformei <https://tmi.patrimoniul.ro>.

II.3. Conținutul dosarului de participare pentru selecția de proiecte

(1) În vederea depunerii dosarului de participare la selecția de proiecte, sunt necesare următoarele documente:

- a) **cererea de finanțare**, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 1, se va completa pe platforma dedicată programului de finanțare, <https://tmi.patrimoniul.ro>; odată cu cererea de finanțare, este necesară obținerea acordului de prelucrare a datelor cu caracter personal, sens în care se impune a se completa și modelul de declarație prevăzut în Anexa nr. 1A;
- b) **bugetul proiectului**, conform modelului prevăzut în Anexa nr. 2, exprimat în LEI, fără zecimale, se va completa pe platforma dedicată programului de finanțare, <https://tmi.patrimoniul.ro> Bugetul va fi însoțit de justificarea fiecărei cheltuieli care a stat la baza elaborării acestuia și se vor prezenta costurile defalcate aferente tipurilor de intervenții (directe/indirecte/conexe) propuse a fi efectuate.
- c) **declarația pe propria răspundere** a solicitantului, semnată în original; se va completa online, va purta semnătura electronică calificată sau, după caz, semnătura olografă a reprezentantului legal/împuternicitului și se va încărca pe platforma dedicată programului de finanțare, <https://tmi.patrimoniul.ro>;
- d) **extras de carte funciară** din care să rezulte că solicitantul este titularul dreptului real asupra imobilului-muzeului în aer liber, precum și lipsa oricăror sarcini, ipoteci sau privilegii;
- e) **relevee, planuri de amplasament și documentația de specialitate** care descrie etapele constructive, tiparul arhitectural, tehnica de lucru specifică zonei etnografice de proveniență a *monumentului etnografic* din colecția/inventarul muzeului în aer liber solicitant;
- f) **documentar fotografic** – fotografii recente și relevante ale *monumentului/elor etnografic/e*, cu evidențierea zonelor degradate, inclusiv a picturii sau elementelor decorative; prin documentar fotografic se înțelege un set de fotografii, în format .pdf, cu adăugare de comentarii privind explicații ale părților degradate;
- g) **memoriu de prezentare**, însoțit de piese desenate;
- h) **nota de fundamentare** privind necesitatea intervenției;
- i) **proiect de conservare – restaurare componente artistice**, avizat conform Legii nr. 422/2001;
- j) **declarație sau acord de parteneriat**, dacă proiectele se implementează în parteneriat cu persoane fizice sau juridice. În cazul existenței unor parteneri de proiect, se va menționa clar rolul acestora în desfășurarea activităților din cadrul proiectului și tipul de activități din proiect pe care și le asumă în calitate de partener.
- k) **certificat de atestare fiscală** eliberat de ANAF și certificat de atestare fiscală eliberat de **administrația publică locală**, în termen de valabilitate, din care să rezulte că nu figurează în evidențe cu datorii;

- l) **acte de înființare** emise de către organul competent, în cazul autorităților și al instituțiilor publice, al unităților administrativ-teritoriale,
- m) **copia conform cu originalul a Codului de Identificare Fiscală (CIF);**
- n) **dovada deținerii fondurilor necesare acoperirii contribuției proprii de minimum 10% din finanțarea solicitată**, emisă de banca/trezoreria la care are deschis contul autoritatea/instituția publică din subordinea administrației publice centrale. Pentru instituțiile publice din subordinea administrației publice locale, dovada bonității o poate constitui și Hotărârea Consiliului Local/Județean prin care se asigură fondurile necesare contribuției de minim 10% din valoarea proiectului, extras cont pentru conturile de venituri, buget venituri/cheltuieli.

II.4. Depunerea dosarului de participare pentru selecția de proiecte

(1) Dosarul de participare la selecția de proiecte se va depune în format digital, pe platforma online a Institutului Național al Patrimoniului, accesând adresa web <https://tmi.patrimoniul.ro>. Documentele pot fi încărcate **până la data și ora limită** indicate în anunțul public și în calendarul sesiunii de finanțare. Toate documentele solicitate se vor depune în format electronic, reprezentând fotocopii ale documentelor originale, scanate la rezoluție mare și salvate în format .pdf.

(2) Documentele de la cap. II.3, alin.(1), punctele a), b) și c) se vor completa inițial pe platforma dedicată programului de finanțare, apoi se vor genera în format .pdf, se vor semna olograf sau prin semnătură electronică calificată și se vor încărca în această formă pe platformă. **Nerespectarea acestor prevederi determină eliminarea dosarului.**

II.5. Etapele sesiunii de finanțare. Evaluarea și selecția dosarelor

(1) Etapa I - evaluarea eligibilității administrative a dosarelor de participare

- 1.1. Etapa I a procesului de evaluare și selecție o reprezintă etapa administrativă, care cuprinde verificarea existenței, conținutului și conformității documentelor solicitate în anunțul public de lansare a sesiunii de finanțare.
- 1.2. Etapa I este considerată **etapă eliminatorie**, în sensul că numai proiectele care vor întruni toate cerințele de eligibilitate vor fi luate în considerare pentru etapa a II-a de evaluare.
- 1.3. Etapa I durează cel mult 30 de zile de la data-limită stabilită pentru depunerea proiectelor de către solicitanții finanțărilor nerambursabile.
- 1.4. Vor fi incluse în etapa de evaluare administrativă numai dosarele de participare care au fost depuse, prin intermediul platformei, **până la data și ora-limită** precizate în anunțul public de lansare a sesiunii de finanțare.
- 1.5. Dosarul de participare depus după expirarea datei și orei-limită de depunere **nu va face obiectul selecției.**

- 1.6. Pentru a fi declarat eligibil și conform, dosarul de participare trebuie să conțină toată documentația solicitată în cadrul anunțului public al sesiunii de finanțare.
- 1.7. În cadrul procesului de evaluare a eligibilității administrative, secretariatul comisiei de selecție poate solicita opinii de specialitate din partea altor angajați ai INP cu expertiză relevantă, pentru a putea stabili valabilitatea și corectitudinea documentelor care fac parte din dosarul de participare.
- 1.8. Secretariatul comisiei de selecție poate formula și transmite solicitări de completări în privința documentelor cuprinse în dosarul de participare. Solicitățile de completări **nu pot avea ca obiect modificarea conținutului unor documente.**
- 1.9. În termen de maximum 10 zile de la primirea acestora, solicitanții finanțărilor nerambursabile au obligația de a completa în cadrul platformei, în formatul precizat toate solicitările transmise de către secretariatul comisiei de selecție.
- 1.10. Secretariatul comisiei de selecție din cadrul INP va realiza verificarea dosarului de participare, pe baza grilei de verificare a eligibilității administrative, care conține condițiile specifice sesiunii de finanțare. Pentru fiecare dosar de participare verificat se va completa o fișă de verificare a eligibilității administrative, în care se vor nota motivele de neîndeplinire a condițiilor de eligibilitate, atunci când este cazul.
- 1.11. Secretariatul comisiei de selecție va realiza procesul verbal al etapei de verificare administrativă, însoțit de prezentarea în format tabelar a rezultatelor verificării administrative. Procesul verbal al acestei etape va fi avizat pentru legalitate de către reprezentantul Oficiului juridic, contencios din cadrul INP.
- 1.12. Rezultatele obținute după finalizarea etapei I vor fi făcute publice prin afișarea pe site-ul INP, cu precizarea motivelor respingerii, după caz.
- 1.13. Proiectele declarate eligibile din punct de vedere administrativ sunt transmise comisiei de selecție, în vederea evaluării.

(2) Etapa a II-a – evaluarea tehnică și financiară a dosarelor

- 2.1. Etapa a II-a a procesului de evaluare vizează evaluarea tehnică și financiară a dosarelor depuse de participanți, pe baza criteriilor de evaluare comunicate în anunțul public aferent sesiunii de finanțare.
- 2.2. Evaluarea tehnică și financiară este realizată de către membrii comisiei de selecție, pe baza grilei de evaluare aferentă sesiunii de finanțare. Fiecare membru al comisiei va completa câte o fișă de evaluare, cuprinzând punctajele acordate fiecărui criteriu, precum și un raport de evaluare motivat, structurat pe baza grilei de evaluare, cuprinzând observații și justificări ale punctajelor acordate.
- 2.3. Fiecare dosar va fi evaluat de către toți cei 5 membri ai comisiei de selecție.
- 2.4. Punctajul final acordat unui dosar este media aritmetică a punctajelor acordate de către fiecare dintre cei 5 (cinci) evaluatori.

- 2.5. Pentru a putea fi finanțat, **un proiect trebuie să aibă un punctaj final de minimum 75.**
- 2.6. În situația în care se constată diferențe mai mari de 20 de puncte între punctajele membrilor comisiei de selecție acordate pentru același proiect, secretariatul comisiei va organiza o ședință de mediere în vederea reevaluării proiectului în cauză.
- 2.7. Membrii comisiei de selecție reuniți în cadrul ședinței pentru stabilirea ierarhiei proiectelor evaluate au posibilitatea de a negocia punctajele acordate proiectelor, precum și de a propune reduceri de buget pentru proiectele selectate pentru finanțare.
- 2.8. Membrii comisiei de selecție au obligația de a comunica prin *mijloace electronice* de transmitere la distanță fișele și rapoartele de evaluare către secretariatul comisiei, cu cel puțin două zile înainte de data stabilită pentru desfășurarea ședinței convocate pentru stabilirea ierarhiei proiectelor evaluate. După finalizarea ședinței, membrii comisiei trebuie să transmită fișele și rapoartele de evaluare în format tipărit, semnate olograf sau purtând semnătura electronică calificată, în termen de maximum 5 zile de la desfășurarea acesteia.
- 2.9. Secretariatul comisiei de selecție întocmește procesul verbal al ședinței, însoțit de rezultatele evaluării prezentate în formă tabelară.
- 2.10. Lista proiectelor propuse spre a fi finanțate cuprinde totalitatea proiectelor evaluate, în ordinea descrescătoare a punctajului obținut, care au un punctaj de minimum 75, până la epuizarea sumei alocate de INP pentru sub-programul respectiv.
- 2.11. În cazul proiectului care este poziționat ultimul în ierarhia celor selectate pentru a fi finanțate pentru fiecare subprogram, dar pentru care nu mai există fonduri suficiente pentru acoperirea integrală a finanțării solicitate, solicitantul are posibilitatea de a adapta proiectul propus pentru a se încadra în suma acordată sau de a renunța la finanțare.
- 2.12. În cazul proiectelor care sunt poziționate ultimele în ierarhia celor selectate pentru a fi finanțate pentru fiecare subprogram, totalizând punctaje egale, dar pentru care nu mai există fonduri suficiente pentru acoperirea integrală a finanțării solicitate, solicitanții au posibilitatea de a adapta proiectul propus pentru a se încadra în suma rezultată în urma aplicării formulei mediei ponderate, calculată în raport cu diferența consemnată după totalizarea finanțărilor deja alocate în cadrul respectivului domeniu și de sumele solicitate, sau de a renunța la finanțare.
- 2.13. În cazul în care există mai mult de 4 proiecte cu punctaje identice poziționate ultimele în ierarhie, iar sumele rezultate în urma aplicării formulei mediei ponderate reprezintă mai puțin de 50% din finanțarea solicitată, membrii comisiei de selecție pot decide, prin majoritate de voturi, reevaluarea proiectelor cu punctaj identic aflate pe ultimele poziții. În cazul în care punctajele rămân egale pentru o parte sau pentru toate proiectele reevaluate, finanțarea se alocă conform prevederilor de la punctul 2.13.

- 2.14. În situația în care nu au fost integral consumate sumele alocate unui subprogram, managerul INP poate decide suplimentarea sumelor alocate unui alt subprogram, în cazul existenței mai multor proiecte cu punctaj identic poziționate ultimele în ierarhia celor selectate pentru a fi finanțate pentru respectivul subprogram.
- 2.15. Rezultatele selecției proiectelor vor fi făcute publice prin afișarea pe site-ul INP. În situația în care finanțarea se acorda în anumite condiții (reducerea cheltuielilor stipulate în buget, etc.), aceste informații pot fi solicitate de beneficiarii finanțării înainte de depunerea contestațiilor. Fișele și rapoartele de evaluare aferente proiectelor depuse, vor putea fi consultate la cerere de către solicitanții finanțării, la sediul INP sau pot fi transmise acestora prin e-mail. Comunicarea fișelor și rapoartelor de evaluare se face prin anonimizarea numelor membrilor comisiei care le-au întocmit.

II.6. Contestații

- (1) Persoanele nemulțumite de rezultatele selecției proiectelor pot formula contestații adresate secretariatului comisiei de selecție, transmise prin poștă electronică la adresa: finantare.timbru@patrimoniul.ro, sau prin poșta, cu confirmare de primire, în termenele stabilite prin anunțul public.
- (2) Solicitanții nemulțumiți pot contesta rezultatul etapei de verificare administrativă, sau rezultatul obținut în urma etapei de evaluare pentru dosarele depuse în cadrul sesiunii de finanțare, după caz.
- (3) Contestațiile se soluționează în termenul stabilit prin calendarul sesiunii de finanțare, de către comisia de soluționare a contestațiilor.
- (4) În cazul contestațiilor care vizează rezultatele etapei de verificare administrativă, reprezentantul Oficiului juridic, contencios al INP va transmite Comisiei de soluționare a contestațiilor un punct de vedere avizat față de aspectele invocate de către contestatori, în vederea însușirii sau neînsușirii acestuia. În cazul admiterii unei astfel de contestații, proiectul respectiv este supus evaluării de către comisia de selecție.
- (5) În cazul contestațiilor care vizează rezultatul obținut în urma etapei de evaluare, membrii comisiei de soluționare a contestațiilor analizează aspectele invocate de către contestatari, coroborate cu informațiile cuprinse în dosarul de finanțare și, după caz, în rapoartele și fișele întocmite de către comisia de selecție și dispun cu privire respingerea contestației sau admiterea acesteia, după caz. În situația admiterii contestației, proiectul respectiv este supus reevaluării de către comisia de soluționare a contestațiilor, exclusiv pentru aspectele invocate de contestatar și reținute la admiterea contestației.
- (6) Proiectele reevaluate în urma admiterii unei contestații potrivit alin.(5) pot primi finanțare dacă punctajul obținut în urma reevaluării este egal sau mai mare decât punctajul proiectului poziționat pe ultimul loc în ierarhia proiectelor finanțate în cadrul subprogramului respectiv.
- (7) Rezultatele finale obținute după soluționarea contestațiilor depuse vor fi făcute publice prin afișarea pe site-ul INP.

III. Prevederi financiare generale aplicabile pe perioada implementării proiectelor

III.1. Eligibilitatea cheltuielilor

- (1) Sunt considerate cheltuielile **eligibile** ale proiectului, cheltuielile cuprinse în buget, atât cele efectuate din finanțarea nerambursabilă obținută prin TMI, cât și cele realizate din cofinanțarea asigurată de beneficiar.
- (2) Pentru ca o cheltuială să fie aprobată și decontată, trebuie ca ea să fie eligibilă și aferentă unei activități ce se derulează începând cu data semnării contractului de finanțare nerambursabilă. Documentul de referință pentru stabilirea eligibilității cheltuielilor este Bugetul de cheltuieți, așa cum este prezentat în Anexa nr. 2 a prezentului Ghid.
- (3) Cheltuielile proiectului sunt considerate **eligibile** dacă îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
 - a) reflectă costuri necesare și rezonabile pentru realizarea proiectului, corelate strict la activitățile propuse;
 - b) sunt oportune și justificate;
 - c) angajarea cheltuielii (plata) este efectuată de către beneficiar între datele stabilite în contractul de finanțare nerambursabilă, adică pe perioada de implementare a proiectului, cu respectarea principiului neretroactivității;
 - d) sunt legate în mod direct de obiectul contractului de finanțare nerambursabilă;
 - e) sunt identificabile și verificabile;
 - f) sunt susținute de acte și documente justificative corespunzătoare, în fotocopie conformă cu originalul;
 - g) respectă principiile ce stau la baza contractelor de achiziții publice, respectiv principiul transparenței, proporționalității, asumării răspunderii, nediscriminării, tratamentului egal și recunoașterii reciproce;
 - h) îndeplinesc cerințele prezentului Ghid.
- (4) Tipuri de cheltuieli considerate **eligibile** în cadrul proiectului sunt următoarele:
 - a) lucrări de restaurare a *monumentelor etnografice*, în cazul construcțiilor, instalațiilor care sunt în situația de a suferi pierderi majore/irreversibile de substanță istorică, precum și pentru prevenirea distrugerii unor bunuri materiale, culturale și artistice de valoare, constând în:
 - intervenții pentru consolidarea structurii de rezistență;
 - lucrări de restaurare arhitectură – restaurarea *monumentelor etnografice* din inventarul muzeelor în aer liber, respectând tiparul arhitectural al zonei de proveniență, instrumentarul de lucru,

materialul, tehnica de lucru, lucrările fiind la nivel de finisare finală pentru a fi introdus în circuitul de vizitare al muzeului în aer liber;

- intervenții indirecte—înlocuirea/restaurarea învelitorilor degradate (din paie, șindrilă de diferite dimensiuni, stuf, țiglă fără a se limita la acestea); restaurarea sistemelor tradiționale de împrejmuire, consolidarea porților și porțițelor de acces și a altor componente ale gospodăriei, instalației tehnice preindustriale inclusiv lucrări de peisagistică specifică zonei de proveniență a *monumentului etnografic* - restaurare a grădinilor și parcurilor istorice aferente;

- reparații instalații pentru prevenirea și stingerea incendiilor, a celor pentru semnalizare și avertizare antiefracție;

- lucrări de conservare, restaurare componente artistice pe baza PFU-avizat conform Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată;

- lucrări conexe – desfacere/refacere a finisajelor interioare/exterioare, a învelitorilor, a elementelor structurale, bârne cioplite în 2, 3 sau 4 fețe, semirotonde, rotunde sau chirpici/paiantă.văiugă, necesare pentru asigurarea stării propice de conservare și de expunere al *monumentului etnografic*;

- procurarea și montarea echipamentelor și dotărilor aferente lucrărilor de instalații pentru prevenirea și stingerea incendiilor, a instalațiilor pentru semnalizare și avertizare antiefracție și a celor pentru protecția împotriva trăsnetului;

- lucrări de sistematizare verticală necesare controlului sau eliminării umidității, restabilirii nivelurilor de călcare și configurațiilor istorice, lucrări de acces, inclusiv a celor ce privesc persoanele cu dizabilități, precum și a locurilor de parcare proiectate la nivel minim necesar;

b acțiuni de promovare, comunicare - maximum **30.000 lei**:

- comunicare on-line;

- tipărituri și materiale promoționale;

- film de prezentare a muzeului în aer liber și a proiectului finanțat de INP prin TMI - durată maximă 5 minute.

(5) Sunt considerate **neeligibile** următoarele categorii de cheltuieli:

a) cheltuieli aferente unei activități a cărei executare a fost deja începută sau finalizată la data încheierii contractului de finanțare nerambursabilă;

b) cheltuieli aferente unei activități care nu este inclusă în cererea de finanțare sau pentru care nu a fost încheiat un act adițional la contractul de finanțare nerambursabilă;

c) cheltuieli ocazionate de cazare, diurnă ori transport persoane fizice;

- d) cheltuieli cu salariile, inclusiv salarii pe timp parțial sau alte venituri care se supun Legii nr. 53/2003 – Codul Muncii, republicată;
 - e) cheltuieli de chirie pentru sediul beneficiarului;
 - f) cheltuieli de masă și protocol;
 - g) cheltuieli cu întreținerea și reparația obiectelor de inventar și a mijloacelor fixe;
 - h) achiziție de terenuri, clădiri etc.;
 - i) consumabile (papetărie, toner, cartuș imprimantă, markere, altele decât cele de producție);
 - j) alte cheltuieli care contravin legislației în vigoare privind finanțările din fondurile publice;
 - k) plățile către organizațiile partenere pentru diferite servicii prestate de acestea în cadrul proiectului, servicii care reprezintă contribuția partenerului în respectivul proiect, conform declarației/acordului de parteneriat;
 - l) depășiri ale bugetului de cheltuieli ale proiectului;
 - m) comisioane bancare;
 - n) acoperirea unor debite ale beneficiarului;
 - o) TVA-ul, în cazul solicitanților plătitori de TVA;
 - p) orice cheltuială neprevăzută în bugetul proiectului sau angajată cu nerespectarea cerințelor cumulative reglementate la pct. III.1.(3).
- (6) Cheltuielile efectuate în cadrul proiectului **devin parțial sau în întregime neeligibile** în condițiile în care obiectivul proiectului nu este îndeplinit.

III.2. Întocmirea bugetului de cheltuieli al proiectului

- (1) Bugetul trebuie să reflecte cheltuielile cu acțiunile și activitățile ce trebuie întreprinse pentru realizarea proiectului propus spre finanțare nerambursabilă. În structura bugetului, se includ toate sursele, inclusiv contribuția proprie, sponsorizările, finanțările etc., pe categorii de activități.
- (2) Completarea bugetului pe platformă se va face în **LEI**.
- (3) Cheltuielile aferente acțiunilor de promovare și publicitate vor fi decontate în limita a **30.000 lei**.
- (4) Este necesară detalierea componenței cheltuielilor pentru fiecare linie bugetară – conform Anexei nr. 2 – și atașarea de documente relevante (devize sau oferte de preț solicitate de beneficiar de la potențiali furnizori) privitoare la estimarea acestor costuri.
- (5) Este necesară corelarea costurilor cu conținutul proiectului. Orice linie bugetară care nu justifică componența cheltuielilor și nu are corespondență în planul de activități al proiectului nu se va lua în considerare.

- (6) La elaborarea bugetului de cheltuieli, solicitantul trebuie să verifice dacă:
- unitatea de referință în care este întocmit bugetul este moneda națională (lei);
 - suma solicitată pentru finanțarea nerambursabilă se încadrează în valoarea maximă menționată în anunțul public de lansare a sesiunii;
 - bugetul se înscrie în limitele stabilite de prezentul Ghid pentru categoriile de cheltuieli;
 - bugetul cuprinde numai cheltuieli eligibile, în conformitate cu prevederile Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, corelate cu prevederile prezentului Ghid;
 - fiecărei activități din cadrul proiectului îi corespunde o categorie specifică de cheltuieli;
 - contribuția solicitantului și, după caz, a partenerilor este evidențiată pe fiecare categorie de cheltuieli.
- (7) Pentru evitarea dublei finanțări, solicitanții sunt obligați să declare dacă, pentru același proiect, au asigurate alte finanțări nerambursabile din surse publice sau private.

Constatarea încălcării acestei obligații este echivalentă cu nerespectarea dispozițiilor prezentului Ghid și atrage, în funcție de momentul constatării, respingerea cererii de finanțare sau sancțiunea rezilierii de drept a contractului de finanțare, după caz. Contractul de finanțare nerambursabilă reprezintă titlu executoriu pentru recuperarea finanțării acordate.

III.3. Contractul de finanțare nerambursabilă

- (1) Institutul Național al Patrimoniului (INP) încheie un contract de finanțare nerambursabilă cu solicitanții ale căror dosare au fost selectate în vederea finanțării, cu respectarea prevederilor *Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, ale HG nr. 691/2019 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, ale Procedurii privind acordarea de finanțări din fondurile obținute din aplicarea timbrului monumentelor istorice, prevăzute în Anexa nr. 5 la HG nr. 1502/2007 privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, cu modificările și completările ulterioare, respectiv ale Regulamentului de organizare și funcționare al Institutului Național al Patrimoniului, aprobat prin OMCIN nr. 2025/2018, modificat prin OMCIN nr. 3029/2019, coroborate cu*

prevederile Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofît de interes general.

- (2) Solicitanții au obligația de a implementa proiectul așa cum acesta a fost prezentat în cererea de finanțare, parte integrantă din contractul de finanțare nerambursabilă. În cazuri temeinic justificate, este permisă modificarea ulterioară a proiectului numai prin acordul părților, consemnat într-un act adițional la contractul de finanțare nerambursabilă.
- (3) În cazul în care s-a aprobat o finanțare nerambursabilă în cuantum mai mic decât cel solicitat, solicitanții au obligația de a depune, până la semnarea contractului, un nou buget rectificat, detaliat, în original, în limita sumei aprobate, fără a modifica însă structura acestuia. **Refacerea bugetului și, implicit, a contribuției proprii se va face proporțional, păstrându-se procentajul declarat inițial, de minimum 10%.** Nedepunerea bugetului în timpul și condițiile precizate atrage după sine retragerea finanțării. Bugetul aprobat prin contractul de finanțare nerambursabilă are caracter obligatoriu. **În cazul în care Comisia de evaluare condiționează finanțarea de executarea unor lucrări suplimentare față de cele prevăzute în documentele cererii de finanțare, solicitanții au obligația să introducă în planul de activități și în bugetul proiectului lucrările respective, până la semnarea contractului, fără a afecta valoarea inițială a finanțării nerambursabile acordată de către INP.**
- (4) Sunt permise modificări sau compensări între liniile bugetare aprobate, fără a se putea depăși valoarea finanțării nerambursabile acordate, doar cu aprobarea prealabilă a autorității finanțatoare. Dacă din motive obiective, pe perioada derulării proiectului, condițiile impun modificări în structura și valoarea unei cheltuieli, beneficiarul este obligat să informeze autoritatea finanțatoare în vederea obținerii acordului acesteia. Orice modificare a structurii bugetului, aprobată de către autoritatea finanțatoare, presupune din partea beneficiarului obligația de a prezenta noua formă a bugetului.
- (5) Modificarea bugetului și/sau a graficului de finanțare nerambursabilă este posibilă sub rezerva notificării prealabile a autorității finanțatoare și a obținerii acordului acesteia, consemnat într-un act adițional la contractul de finanțare nerambursabilă. Poziția autorității finanțatoare se comunică în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea notificării.
- (6) Contractul de finanțare nerambursabilă cuprinde:
 - a) Cererea de finanțare (conform modelului prevăzut în Anexa nr. 1);
 - b) Bugetul de cheltuieli, detaliat, pentru suma aprobată (conform modelului prevăzut în Anexa nr. 2);
 - c) Graficul de finanțare nerambursabilă, pe activități (conform modelului prevăzut în Anexa nr. 3).

- (7) Părțile au obligația de a semna contractul de finanțare nerambursabilă înainte de începerea demersurilor aferente primei etape a proiectului, conform datelor din cererea de finanțare. Perioada de semnare a contractelor de finanțare nerambursabilă este de 10 zile lucrătoare de la data anunțului privind lista finală a proiectelor selectate spre finanțare. INP își rezervă dreptul de a prelungi această perioadă.
- (8) Nerespectarea de către beneficiari a obligațiilor asumate prin contractele de acordare a finanțărilor nerambursabile atrage obligarea acestora la restituirea parțială sau integrală a sumelor primite, la care se adaugă dobânda legală calculată la sumele ce urmează a fi restituite, în conformitate cu prevederile contractuale, în condițiile legii. **Contractul de finanțare nerambursabilă reprezintă titlu executoriu pentru recuperarea finanțării acordate.**

III.4. Tranșe de finanțare nerambursabilă

- (1) Finanțarea se acordă în cel mult 3(trei) tranșe, în raport cu faza de execuție a proiectului și cu cheltuielile aferente. Quantumul și eșalonarea tranșelor se stabilesc în baza graficului de finanțare nerambursabilă, în funcție de etapele de realizare, prin raportare la costurile organizatorice și/sau durata și evoluția în timp a activităților cuprinse în solicitarea de finanțare. Graficul de finanțare nerambursabilă va cuprinde, dincolo de alte operațiuni administrative/legale cuprinse în descrierea proiectului, și graficul de execuție de detaliu al lucrărilor de restaurare, alcătuit în ordinea tehnologică de execuție.
- (2) Eliberarea tranșelor de finanțare trebuie solicitată în scris de către beneficiar, fiind însoțită de emiterea/comunicarea unor facturi fiscale, urmărindu-se corelarea calendarului de activități cu graficul de finanțare nerambursabilă anexat la contract. Factura fiscală se emite fără colectare de TVA, întrucât acordarea finanțării de către INP nu reprezintă o livrare de bunuri sau o prestare de servicii.
- (3) **Prima tranșă de plată (până la 40% din suma contractată)** se poate acorda sub formă de avans, în baza unei facturi fiscale emise de beneficiarul finanțării către INP. Factura fiscală va fi întocmită în conformitate cu prevederile Codului Fiscal. Beneficiarul are obligația justificării integrale a avansului primit până la închiderea exercițiului financiar 2024, în caz contrar fiind obligat a restitui diferența de avans nedecontată pentru a se putea asigura reîntregirea finanțării pentru următorul exercițiu financiar.
- (4) **A doua tranșă de finanțare (până la 40% din suma contractată)** este opțională și se acordă după ce beneficiarul finanțării nerambursabile a prezentat INP decontul parțial (cuprinzând documentele justificative privind avansul primit la semnarea contractului: *e.g.* contracte de execuție lucrări sau de prestări servicii, după caz, însoțite de factură/facturi, situații de lucrări, procese-verbale, rapoarte etc., după

caz, întocmite conform legislației în vigoare), însoțit de un raport intermediar privind stadiul implementării proiectului, din punct de vedere fizic și financiar, inclusiv al contribuției beneficiarului. Plata se va face după verificarea decontului parțial de către Institutul Național al Patrimoniului.

- (5) **Ultima tranșă (reprezentând diferența până la 100% din suma contractată) se acordă numai după ce beneficiarul finanțării nerambursabile a prezentat ultimul decont** (documentele justificative din care să rezulte plățile efectuate corespunzător cuantumului ultimei tranșe de finanțare, plus diferența până la valoarea totală a contractului, inclusiv contribuția proprie a beneficiarului), însoțit de documentația tehnică finală (un exemplar complet/semnat/verificat și un exemplar final scanat în format pdf), efectuată pe parcursul lucrărilor, raportul final de activitate și raportul financiar, dovada respectării cerințelor privind identitatea vizuală a Timbrului Monumentelor Istorice, articolul de prezentare/filmul ce prezintă muzeul în aer liber și proiectul finanțat de INP prin TMI, și dovada promovării proiectului.
